

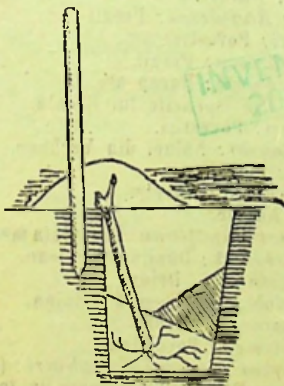
CUNOSTINTE FOLOSITOARE

Seria B.

SFATURI PENTRU GOSPODARI

SUB DIRECTIVA REDACȚIONALĂ A D-LUI PROF. UNIVERSITAR

I. SIMIONESCU

CUM SE INTEMEIAZĂ O VIE

DE

D. M. CĂDERE

PROFESOR LA ȘCOALA NORMALĂ
PODGOREAN

Seria B.

CĂRȚEA ROMÂNEASCĂ

No. 19.

Prețul Lei 2.—

Răspândiți „Calendarul Gospodarilor” pe anul 1923

Cu un calendar de perete pe deasupra „Cartea Românească”,
B-dul Academiei 3. Preț 7 lei 50.

„CARTEA ROMANEASCA” continuă și în anul viitor 1923 concursurile
cu premii pentru scrieri românești.

Premiile ce va acorda se ridică la suma de lei 113 000.

Prospecte detaliate cari cuprind subiectele și condițiunile acestui
concurs, se trimt cu plăcere la cererile ce se vor adresa Direcțiunii
„Cartea Românească” București, Bulev. Academiei 3.

Pagini alese din Scriitorii români

Biblioteca periodică de popularizare

Editată din fondul cultural al societății „Cartea Românească”
Fiecare număr de 32 pagini, costă 1 Leu.

- No. 75. *D. Golescu*: Insemnări din Calătorie.
No. 76. *St. Fl. Marian*: Legendele Rândanieli.
No. 77. *D. Anghel*: Nuvele.
No. 78. *I. Heliade Rădulescu*: Poezii.
No. 79. *C. Negruzzi*: Povestiri.
No. 80. *Poezii Văcărescu*: Poezii.
No. 81—82. *Ion Creangă*: Harap alb.
No. 83. *P. Dulfu*: Din isprăvile lui Păcală.
No. 84. *P. Ispirescu*: Povestiri.
No. 85. *Al. Macedonski*: Năluci din Vechime.
No. 86. *G. Rotică*: Poezii.
No. 87. *C. Sandu-Aldeu*: Nuvele.
No. 88. *N. Gane*: Nuvele.
No. 89. *Ion Popovici-Bănățeanu*: Din viață.
No. 90—91. *Ion Creangă*: Dănilă Prepele.
No. 92—93. *V. Alecsandri*: Dridri.
No. 94—95. *Al. Odobescu*: Doamna Chiaju.
No. 96—97. *M. Eminescu*: Proză.
No. 98—99. *P. Ispirescu*: Povestiri.
No. 100—102. *Români din patria unghie*.
No. 103—104. *Anton Pann*: O șezătoare I.
No. 105—106. *I. Popovici-Bănățeanu*: Di.
No. 107—108. *Anton Pann*: O șezătoare.
No. 109—110. *B. P. Hașdeu*: Ion Vodă ce.
No. 111—112. *Anton Pann*: O șezătoare I.
No. 113—114. *Anton Pann*: Cântece de ste.
No. 115—116. *Ion Creangă*: Soacra cu trei.
No. 117—118. *N. Iorga*: Drumuri și oraș.
No. 119—120. *Jean Bart*: Proză.
No. 121—122. *Al. Macedonski*: Poezii.
No. 123—124. *Ion Slavici*: Nuvele.

Trimțându-se banii cumandat poștal, se
de Societatea „Cartea Românească”.

Biblioteca Centrala

L102861160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

21.846

SERIA B.

CONȘTIINȚE FOLOSITOARE
SFATURI PENTRU GOSPODARI

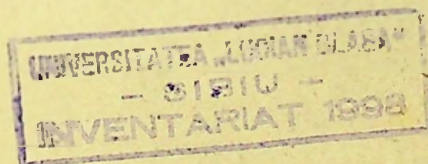
No. 19.

CUM SE INTEMEIAZA O VIE

DE

D. M. CĂDERE

Profesor la Școala Normală Iași
Podgorean.

FEB 1986

BUCUREȘTI

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” S. A.

I.

CUM SE INTEMEIAZĂ O VIE

ALTADATĂ, înainte de-a se abate pacostea de *filoxeră* peste viile noastre mănoase și de soi, întemeiera unei vie nu cerea nici multă pricepere, nici mare bătae de cap. Săpai niște gropi, mai mici ca acele de plantat pomi, în cari așezai câteva *cârlige* tăiate din butucii mai bătrâni, călcai bine țărâna în groapă, făceai un mușuroi de țărână bine fărâmițată peste capetele cârligelor, ca să le aperi de uscăciune în primul an și atâta tot. Lemnul mai vechiu ca un an al cârligelor dădea rădăcini, iar din ochii lemnului tânăr ieșeau lăstari, cari formau cu vremea butucul de viță. Peste 2—3 ani puteai mânca struguri, dacă aveai grijă să prășești, să tai și să legi la timp butucii tineri de viță, ce luau naștere din cârlige.

Plantatul prin cârlige se mai obișnuște și astăzi în unele părți ale țării, ca în Dobrogea, și sudul Basarabiei, mai ales la viile mici țărănești. Omul își face o tablă mică de vie pentru nevoile casei ; iar dacă peste 4—6 ani se filoxerează, cam cum e de obicei, răsădesc altă tablă în alt loc, unde n'a mai fost vie, căci în

locurile unde a fost, filoxera le strică chiar din cei dintâi ani. Cu chipul acesta nu se pot întemeia vii, care să țină mai mulți ani.

VITE AMERICANE. — Cinc vrea să-și facă vie care să țină măcar 20—25 ani, trebuie să răsădească *vite americane* altoite cu vițe din țară, sau cu vițe dintre cele ce se cultivau în Europa înainte de filoxeră ; ori să răsădească vițe americane nealtoite, dar îmbunătățite cu meșteșug de către vieri cari se ocupă anume cu această treabă, cum se ocupă agricultorii cu îmbunătățirea semințelor de cereale și de legume; asemenea vițe americane îmbunătățite se mai cheamă și *producători direcți*, cari sunt mai trainici și cer mai puțină îngrijire ca vițele americane altoite, dar dau struguri și vin de o calitate mai proastă decât aceste din urmă. Cu vremea, se nădăjduște a se obține producători direcți de o calitate tot mai aleasă.

La o viță altoită partea din pământ care dă rădăcini e luată din coarde americane, căci acestea sunt obișnuite cu filoxera și nu sufăr de pe urma ei. Se știe, că filoxera strică numai rădăcinile viței ; de aceea partea din afară a altoiului, care va da naștere tulpinei se obișnuiește din vițe europene ; așa că poate fi de poamă grasă, galbenă, plăvac, frâncușă, crâmpoșie, braghină, tămâioasă, crăcană, negru vârtes, ș. a. sau străine ca chasselas, bordeaux, ottonel, riessling ș. a. Vițele americane altoite vor da struguri și vin cași butucii europenești din cari s'au luat altoii, după cum un păr ori un măr altoit pe cine știe ce sălbăticiune de pădureț dă rod la fel cu altoiul, fără să-i pese de port-altoiu.

II

CUM SE PREGĂTEȘTE VIȚA DE PLANTAT

Pentru producătorii direcți mai că nu este nevoie de nici o pregătire, căci se pot răsădi deadreptul din cârlige cași vița cea veche. Ca să fii mai sigur, e bine să pui întâi cârligele în școală, adică în șanțulețe făcute primăvara, în Martie, în pământ desfundat la o jumătate metru adâncime. Șanțulețele se fac la depărtare de 75 cm. unul de altul și adânci de 30—35 cm. Se aleg cârligele cu lemnul săuătos și bine copt; ele se așează cu lemnul mai vechiu pe fundul șanțușorului și cu lăstarul mai tânăr drept în sus, așa ca vârful acestui lăstar să iasă de 2 degete deasupra feței pământului. Cârligele se pun cam la 4 degete departe unul de altul.

Se umple șanțul cu țărână curată și umedă. se calcă bine ca să nu străbată uscăciunea la rădăcini ; apoi se fac mușuroaie de țărână mărunță și necălcată, ca să poată ieși lăstarii. Se acopăr cu țărână capetele cârligelor cam de un pod de mână grosime.

Cârligele în scurtă vreme prind rădăcini și dau lăstari, așa că toamna ai cârlige cu rădăcini cari se prind mai bine și mai sigur în plan-

tația definitivă. Ele se pot răsădi chiar toamna dacă pământul este pregătit : dacă nu, se învălesc pe loc cu țărânu bine mușuroiată cu sapa, până'n primăvară, când prin Martie-April se desgroapă și se plantează definitiv.

Vițele americane altoite trebuie numai decât pregătite, adică *altoite, fortate și îngrijite un an în școală* : numai după aceea se pot răsădi la locul lor, unde vrei să întomeezi via.

Pregătirea core puținică bătae de cap, deși nu e cine știe ce greutate, așa că o poate face orice gospodar sătean, care are un bordeiu, pe care să-l poată încălzi pentru forțatul altoiului. De cu toamnă trebuie strânse cu grijă corzi bine coapte de viță americană, cari se găseseră plantate pe la pepiniere și chiar pe la unii podgoreni. Sunt multe soiuri de vițe americane ; dar după cât se pare acele cari priesc mai bine la prinderea altoiului și se potrivesc cu pământurile noastre, sunt acele din soiul *Rupestris* și anume numerile 3309, 1014, 3306, iar în locurile văroase *Rupestris Berlandieri*.

Deasemenea se aleg cu îngrijire corzile pentru altoi obișnuit de 1 m., dar pot fi și de 35 cm. sau 70 cm. de lungi, căci se taie în bucați lungi de 35 cm., pe când pentru altoi lungimea poate fi oricare, numai să se potrivească în grosime cu portaltoiul. Se așează pe iarnă în o pivniță, sau într'un zemnic, învălitate în nisip puțin umed, să nu se usuce, dar să nu fie nici prea tare udate căci mucegăcesc și se strică ochii.

În timpul ernii se desfundă pentru școală la 60 cm. adâncime o bucată de pământ bun și la îndămână de udat. Două prăjini de pământ ajunge pentru o școală de 5000 vițe.

În Martie se face altoirea, dacă se pun coar-

dele să stea puțin în apă ; apoi se taie portaltoiul în bucăți lungi de 30—35 cm., iar corzile de altoiu în bucățele având fiecare unul, mult doi ochi. Dela portaltoiul se scot toți ochii, ca să nu dea lăstari, ci numai rădăcini. Se alege, potrivit-se în grosime câte o bucată de altoiu și de portaltoi și fiecăruia se face la un capăt, cel de jos la altoiu și cel de sus la portaltoi, câte o tăctură deopotrivă de piezișă, așa oă alipite, lemnul și coaja altoiului și ale portaltoiului să fie astfel potrivite cași cum ar fi tăiate din aceeași bucată. Ca să se țină bucată de bucată se face și în altoiu și în portaltoi pe locul unde am tăiat câte o mică crăpătură în lungul lemnului (fig. 1), în cari crăpături se îmbină bucățica de altoiu și cu portaltoiul, ca și cum ar fi niște mici pene de lemn. Atât ajunge ca să țină lipit altoiul de port al-

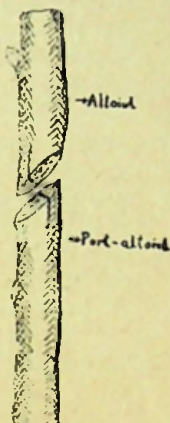

Fig. 1. Tăctură pentru altoire

toiu pe timpul unirei lor, care se faco dacă așezăm vița altoită în lăzi de lemn cu păreții găuriti, pentru a circula aerul prin ele, înalte de 45 cm., largi cam de 30—35 cm. și lungi cât ne vine la îndemână ; e bine să nu fie mai lungi ca 1 cm.. Fundul și păreții lăzii sunt acoperiți cu mușchiu de pădure bine spălat, peste care se presară praf de pucioasă și bucățele de mangal, ca să nu prindă vița mucegaiu. Se așează în ladă vițele drept, cu altoiul în sus, cât de desc, fără a se atinge ; de aceea se pune și între rânduri puțin mușchiu presărat cu praf de mangal și de pucioasă. și se mai presară pu-

cioasă și pe deasupra. Lada plină se așează în un bordeiu cu puțină lumină și care să se poată țineă mereu călduț (cam între 22 și 25 grade centigrade) vreme de 12—16 zile, în care timp se stropesc cu apă călduță de două ori pe zi, cu băgare de seamă, așa ca să nu se usuce vițele altoite. În acest timp mustul pe care-l lasă altoiul și portaltoiul la tăeturi se încheagă și prind cele două bucăți, formând *legătura*, zisă și calosul viței altoite și încep a se arăta rădăcini din portaltoiu și lăstarul din altoiu. De vreme ce această legătură se face la căldură, se zice că *forțăm altoirea viței*.

După ce s'a făcut legătura, vițele trebuiesc scoase din lăzi și așezate în biloane (șănturele) în școală, iar cele cari au rădăcini mai măricele și legătura bună, se pot chiar plantă de-a-dreptul la locul unde vroim să întemeem vie, câștigând astfel un an.

III

ȘCOALA DE VIȚE

ȘCOALA DE VIȚE este locul unde vița aștită se plantează și se îngrijește numai un an, pentru a se întări ; așa că la plantarea ei în locul unde vrem să întemeem vie, să putem alege vițele sănătoase de cele bicisnice.

Locul de școală trebuie să fie ales cu îngrijire, să nu fie pe șesuri reci, umede și unde bat vânturile ; e mai bun locul podiș sau pe o coadă de deal puțin povârnită (inclinată) ; să fie pământ sănătos, bun, să nu fie hleios, nici văros ori cu pietriș ; să fie bine sorit. Locul trebuie desfundat adânc de 60 cm. adică la două rânduri de hârlete (cazmale) bune. Desfundarea se face dacă împărțim tabla (tarlăua) de desfundat în table mai mici, late cam de 8—10 m. și se desfundă, pe rând, fiecare tablă începând din o margine, cum e îndămână lucrătorului. Se face întâi un șanț cât tine lățimea tablei, lat de 50 cm. și adânc de 60 cm. ; țărâna din șanț se aruncă toată alături de șanț la marginea tablei ; apoi alături cu șanțul săpat se croște alt șanț lat de 1 m. ; pământul scos dela primul rând de hârlete (adâncime de 30 cm.)

se aruncă tot în șanțul dintâi ; iar din pământul scos la al doilea rând de hârlete (cazmale) se aruncă pe jumătate peste cel dintâi ; așa că rămâne în șanțul acesta, când e gata, cam pe un sfert din pământul săpat și numai către desfundătură, pe când spre părțile nesăpat șanțul rămâne gol până la fund, adică de 60 cm.

Se croește apoi al treilea șanț lat de 1 m. ; se sapă și se aruncă pământul în șanțul al doilea, cum s'a arătat mai sus ; tot la fel se sapă mai departe până ce se termină tabla, la capătul căreia rămâne un șanț gol, care s'ar putea umplea cu pământul scos din cel dintâi șanț (lat de 50 cm.) ; dar unii îl lasă și neumplut. Cu chipul acesta pământul e răsturnat ; cel dela față vine dedesubt, iar cel dela fundul șanțului la față. Cum țărâna e înfoiată, desfundătura are adâncime de 75—80 cm., măsurată prin grosimea țărânci. Pământul desfundat se curăță bine de rădăcini, cioate și de vermii albi (larve de cărăbuși) și roșii, cari rod vițele tinere, făcând mari pagube plantațiilor. În urmă se nivelează pământul și când s'a terminat forțarea viței la căldură, pe la începutul luni Mai, se așează vița din lăzi în *biloane*, dacă se sapă șanțurile în lungul, sau în latul tablei desfundate, după cum se scurg șivoacle de ploae, ca să nu strice biloanele. Șanțurile sunt adânci, cât lungimea portaltuiului, adică 30—35 cm. și depărtate unele de altele de 75 cm. ; ele trebuie făcute chiar atunci când plantăm vița pentru a nu se usca pământul. Șanțurile trebuie să fie făcute cu pereții drepecți, așa că așezăm vița vertical lângă peretele de pământ, și să vină cu locul unde e altoită tocmai la fața pământului și departe un fir de altul de 3 degete ; se respiră rădăcinutele, dacă au dat, se umple pe ju-

mătate șanțul cu pământ curat și reavăn, se calcă bine cu piciorul având grijă a nu atinge atoiul viței care are legătura încă slabă; se umple apoi groapa cu pământ, se calcă din nou bine, pentru a nu străbate uscăciunea la rădăcini; în urmă se face mușuroiu de țărână curată și bine mărunțită peste altoiu, așa că să fie cam un pod de mână țărână peste capul altoiului.

Dacă timpul e prea secetos, e bine a se uda la 10—15 zile odată biloanele, ca vițele să se dezvolte bine.

Pe la sfârșitul lui Iunie, înainte de Sf. Petru se desface țărâna mușuroiului biloanelor, pentru *copcierea* vițelor, adică pentru a tăia rădăcinuțele ce ar fi dat din altoiu; căci dacă le lăsăm să crească se strică legătura (altoirea) dintre altoiu și portaltoiu și trăese ficcare, altoiul și portaltoiul osebit, așa că altoiul nu mai este apărat împotriva filoxerei de către portaltoiu. La copciere se umblă cu îngrijire, să nu stricăm legătura altoirei; se taie rădăcinile cu o foarfecă mică sau cu un briceag (cosor) bine ascuțit și tăietura se face de sus în jos. Cum s'a copcit un rând se și face la loc mușuroiul biloanului, cum a fost, căci altfel căldura mare a verii ar strică lăstarii dați și ar usca vițele.

Indată după Sântă Măria mare se copcesc a doua oară vițele și se acopăr mai puțin, sau chiar se lasă locul unde sunt altoite (calosul) dezvelit, pentru ca soarele de toamnă să coacă bine altoiul.

În tot timpul verei vița din biloane cere și alte îngrijiri, cum e prășitul oridecâte ori este nevoie, ca buruienile să nu stânjenescă creșterea vițelor; dar cu osebite trebuie stropite cu zeamă de peatră vântă și var (saramură) la

timp, de 2 sau 3 ori ca nu cumva *mana* (*Perenospora viticola*) să strice frunzele și lăstarul tânăr, ceea ce ar aduce peirea vițelor. Cel dintâi stropit se face cam pe la Sf. Impărați, adică în primele zile din Iunie ; al doilea la sfârșitul lui Iunie și al 3-lea, dacă mai este nevoie, îndată după Sf. Petru, adică pe la mijlocul lui Iulie. Stropitul cu zeamă de piatră vântată trebuie musai făcut după ploi calde sau ploi rezezi, după care se arată îndată un soare arzător, sau după vreo grindină.

Pe unde viile sunt bântuite de *fâinare* (*Oïdium*), cum e pe la Drăgășani, vițele din școală trebuie improșcate și cu floare de pucioasă, îndată după cel dintâi stropit și către sfârșitul lui Iulie.

Dacă au fost bine altoite, cu băgare de seamă forțate și îngrijite cum trebuie în școală, toamna vei avea o școală de vițe de mai maro dragul cu coarde și de 1 m. de lungi și cu rădăcini bine dezvoltate.

Le putem răsădi în tarlăua definitivă chiar în cursul toamnei, îndată după cea dintâi brumă și după ce au căzut frunzele vițelor, dacă este pregătită tarlăua. Dacă nu, se scot vițele din școală, se aleg acele bine legate și bine dezvoltate de acele mai firave sau cu legătura nu pe deplin făcută între altoiu și portaltoiu. Se așează într'o pivniță călduroasă, se acopăr cu nisip reavăn, ca să nu se usuce și se păstrează astfel până'n primăvară, când se răsădese în locul unde vrem să întemeiem vie.

IV

PREGĂTIREA LOCULUI DE RĂSĂDIT

Locul unde vrem să întemeiem vie plantată cu vițe altoite, trebuc pregătit din timp. Toamna și iarna se desfundă cu hârletul (cazma) sau cu pluguri anume, cari să taie brazda adâncă de 60 cm. Pentru vie mici gospodărești desfundatul cu hârletul este cel mai potrivit. Se împarte tarlăua de desfundat în părți mai mici, după cum vine îndemână lucrătorului la desfundat: iar desfundătura se face la fel cum s'a arătat la pregătirea școalei de vițe. Se scot copacii, cioatele, se adună vermi albi și roșii.

Primăvara, după ce s'a desghețat și zbicit pământul, se *nivelează* locul, cu sapa se asemuește peste tot, astupând gropile și împrăștiind țărâna din ridicături; în urmă se *pichelează* tarlăua, adică se înseamnă locurile unde se vor răsădi vițele, ca plantația să fie regulată, pentru a fi mai lesne lucrul viei.

Distanța la care se răsădesc firele unele de altele, cum și felul răsădirei, atârnă de felul locului și al pământului unde răsădim vițe, cum și de obiceiul locului și de felul viței.

Aşa, în pământuri grase și pe așezătură, vițele se răsădesc mai rari, căci coardele cresc bine și s'ar putea înăduși ; pe când în locuri sărace sau pe costișe, vițele cresc mai anevoe, de aceea se pot răsădi mai dese. Sau dacă, răsădim viță de Cotnari (grasă și fetească albă), sau de Nicorești (crăcana zisă și băbeasca), sau de Drăgășani (crâmpoșia), trebuie puse firele de viță mai departe unele de altele, căci asemenea vițe cer tăerea lungă ; trebuie să lași coarde până la 1 m. 20 de lungi și pe lemn bătrân, așa că are nevoie de loc destul în jurul butucului de vie ; pe când vițele de Sélection Carrière, tămâios Ottonel, Chasselas și altele cari trebuie tăiate scurt, se pot răsădi mai dese.

Nu se poate da aici pentru fiecare loc și fel de viță care este distanța cea mai potrivită pentru răsădit ; acest lucru îl chibzuește gospodarul, când își dă seama de loc și cunoaște ce fel de viță are de răsădit. Pentru îndrumare noi sfătuim, ca în locurile grase și pe așezătură să se răsădească vițele cu tăere lungă la 2 m. departe una de alta pe rânduri, iar depărtarea între rânduri să fie 1 m. 80 ; acele cu tăere mijlocie la 1 m. 80 între fire și 1 m. 80 între rânduri ; cu tăere scurtă la 1 m. 60 între fire și 1 m. 80 între rânduri.

Pe așezătură, dar în pământ sărac sau nisipos :

Vițele cu tăere lungă la 1 m. 80 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

Vițele cu tăere mijlocie la 1 m. 60 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

Vițele cu tăere scurtă la 1 m. 50 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

În pământuri grase, dar pe loc de coastă se va răsădi :

Vițele cu tăcere lungă dela 1 m. 80—1 m. 90 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

Vițele cu tăcere mijlocie dela 1 m. 60—1 m. 70 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

Vițele cu tăcere scurtă dela 1 m. 50—1 m. 60 între fire și 1 m. 70 între rânduri.

În pământurile slabe de coastă se vor răsădi :

Vițele cu tăcere lungă dela 1 m. 70—1 m. 80 între fire și 1 m. 60 între rânduri.

Vițele cu tăcere mijlocie dela 1 m. 50—1 m. 60 între fire și 1 m. 60 între rânduri.

Vițele cu tăcere scurtă dela 1 m. 25—1 m. 50 între fire și 1 m. 60 între rânduri.

Aceste distanțe se potrivesc pentru cazul când răsădim numai câte un fir de viță ; dar sfătuim stăruitor pe gospodari să răsădească câte 2 sau chiar câte 3 fire la un loc, căci folosul este cu mult mai mare, mai ales pentru cine nu are prea mult loc de plantat și cum în vremurile de azi desfundatul costă mulți bani, e bine să tragem folosul cel mai mare din strădania noastră. Așa pe o tablă cam de $\frac{1}{2}$ ha., lungă de 90 m., lată de 60 m., la distanța 1 m. 80 \times 1 m. 80 se vor răsădi câte un fir numai 1500 vițe ; dacă răsădim câte două fire, după cum vom arăta mai la vale, vor intra 2850 fire ; iar câte trei, vor intra 3720 fire ; se vede îndată ce economie facem în întinderea locului de plantat, ceeace e de mare folos la întemțirea unei vii, căci producția viei atârnă și de numărul vițelor răsădite pe un loc anumit, bine înțeles fiind destul loc între butuci, pentru ca vițele să nu se înădușe.

Când vrem să răsădim câte două fire de vițe, se lasă distanța între rânduri aceeași ca și la plantațiile cu un singur fir ; numai dis-

tanța dintre două grupe de fire crește cu 25 cm., adică cu distanța dintre cele două fire ce

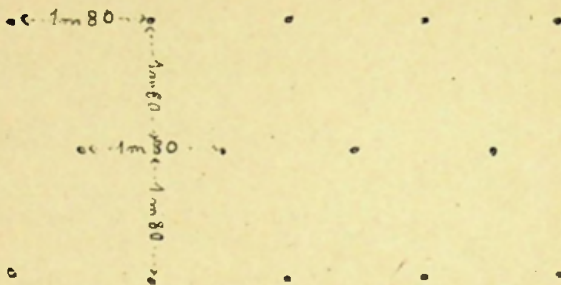

Fig. 2. Plantație cu un fir la 1.80 m. între fire și 1.80 m. între rânduri.

răsădim la un loc. Figurile 2 și 4 ne arată deosebirea în răsădirea cu un fir și cea cu 2 fire:

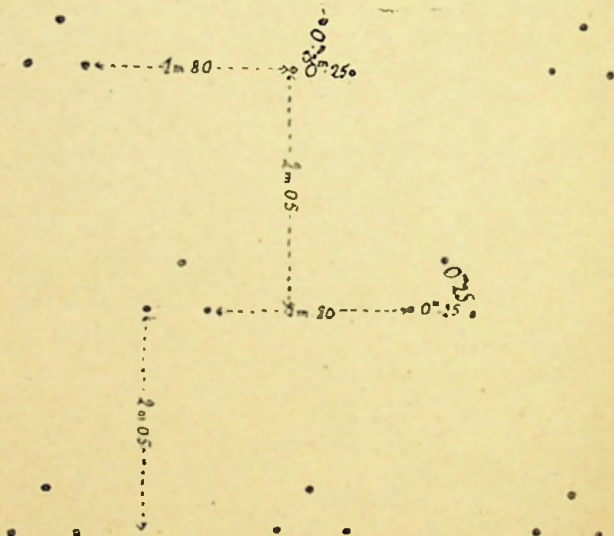

Fig. 3. Plantație cu 3 fire la 1.80 m. între grupe de fire și 2.05 m. între fire.

Când vream să răsădim câte 3 fire, se păstrează distanța aceeași între grupele de fire pe rânduri ; numai distanța dintre rânduri crește cu 25 cm. Firele se răsădesc câte trei, dacă plantăm câte un fir la vârful unui triunghi cu laturile egale de câte 25 cm. fiecare ;

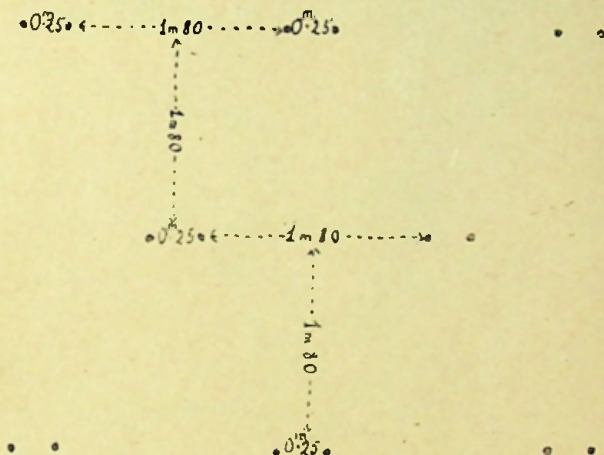

Fig. 4. Plantație cu 2 fire la 1.80 m. între grupurile de fire și 1.80 m. între rânduri.

Răsădirea câte trei fire la un loc nu se poate face, dacă dorim a ridica via pe sârmă, ci numai acolo unde se leagă pe haragi.

Răsădirea câte două, sau câte trei fire, pe lângă economie de loc, pe care am arătat-o mai sus, are și alte foloase ; așa dacă piere un fir, tot mai rămâne unul, sau chiar două, nu rămâne locul lipsit cu totul de viță ca la plantațiile cu un singur fir. Apoi la ridicarea butucilor de viță pe haragi, în plantațiile cu trei fire, se pot lega roată împrejur ca o umbrelă,

cum se legau în viile vechi din Moldova, făcându-se economie de haragi și legătura e mai temeinică, vânturile nu pot rupe ușor haragii răsturnând la pământ butucii încărcăți de roadă.

Se mai pot însemna locurile de răsădit viță și altfel decât crucis, așa în pătrățele, cum se vede în fig. 5.

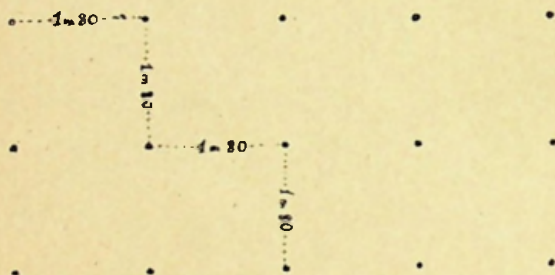

Fig. 5. Răsădirea în pătrățelo.

Acest fel de răsădire are neajunsul, că vițele își fac preă multă umbră, pe când trebuie să căutăm a feri vițele cât mai mult de umbră, căci coacerea timpurie și calitatea strugurilor atârnă de numărul ciasurilor cât vița a primit lumină și căldură deadreptul dela soare.

Când facem însemnările pentru răsădit viță (pichetajul), implântăm în țărână, adânc cam de $\frac{1}{2}$ metru, un hărăguț drept, lung cam de 1 m. În urmă cu un hârleț potrivit, cum sunt acele de răsădit pomi, se face o groapă lângă harag, mai nimerit în partea delavale a haragului, adâncă de 30—40 cm. și largă de-o palmă. În aceste gropi răsădim îndată câte un fir

de viță cât e țărâna umedă, să nu apuce a se zvânta.

În acest scop pregătim din timp vița, curățim fiecare fir de rădăcinile putrede, rupte sau

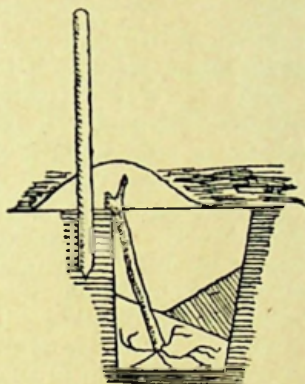

Fig. 6. Cum se face șanțuri și se puno vița

uscate, tundem puțin rădăcinile sănătoase, cercetăm încă odată dacă altoiul este bine prins de jur împrejur de portaltoi și tăem neted cu foarfeca lăstarul altoiului deasupra ochiului al doilea, socotit dela bază în sus.

Pentru a nu se uscă până la răsădire, așezăm câte 50—200 fire astfel pregătite într'o căldare (hârdău), în care am făcut o muruială subțire cu apă, țărână curată și puțină baligă de vacă.

Când începem răsădirea, așezăm firul în groapa proaspăt făcută, potrivim adâncimea gropii, mai scoțând sau mai adăogând țărână, după lungimea firului de răsad, așa fel ca linia de altoire să vină drept la fața pământului dacă locul de plantație e o costișă : căci ță-

râna înfoiată se va așeză cu timpul, iar pe costișă îl mai spală și ploile, așa că după un an, sau doi, vițele să rămână de un deget, cel mult de două degete, cu linia de altoire deasupra feței tarlalei.

Pe locurile de așezătură sub coastă, unde și-voaele de ploae aduc țărână, vițele trebuie să răsădite ceva mai sus, ca să nu rămână cu timpul linia de altoire îngropată în pământ.

Cu alte cuvinte se cere băgare de seamă la așezarea firului de răsad, ca nu cumva linia de altoire să rămână îngropată în pământ, căci ne-ar da mult de lucru să o descoperim după fiecare ploae mare și să tăem rădăcinuțele date din altoi; dar nici să rămână linia de altoire prea deasupra pământului, căci căldura de vară ar uscă altoiul cu deosebire când vița e tânără și legătura dintre altoiu și portaltoiu este încă bine făcută.

După ce am așezat lângă harag și la adâncimea trebuitoare firul de răsad, îi respirăm rădăcinile, peste cari turnăm țărână curată și proaspătă (umedă) de se umple pe jumătate groapa; apoi călcăm cu piciorul țărâna cât se poate de bine, umblând cu băgare de seamă și ținând cu mâna firul lipit de harag pentru a nu-l adânci, sau a-i schimbă locul prin apăsarea țărânci. Se umple apoi groapa cu țărână și se apasă din nou cu piciorul. Țărâna trebuie bine apăsată, ca să nu străbată uncăciunea la rădăcinile viței. În urmă se face cu sapa mușuroiu de țărână curată și bine fărimitată peste altoiu așa fel ca țărâna mușuroiului să treacă de un pod de mână peste capul altoiului, pentru a-l feri de uscăciune (fig. 9). Țărâna mușuroiu-

lui trebuie să stea infoiată și să nu cuprindă bulgări, petricele sau bețișoare, căci ar împede-
deca ieșirea lăstarilor fragezi. E mai bine ca
mușuroiul să fie lătăreț, decât ascuțit, căci nu
poate fi ușor năruit de ploi.

INGRIJIREA IN ANUL INTĂI

Până ce ies din muşuroiu lăstarii tineri daţi din cei doi ochi lăsaţi altoiului, trebuie să avem grijă să sfărâmăm uşor cu degetele scoarţa ce o prinde ţărâna muşuroiului, mai cu seamă după ploii ; căci acea scoarţă împiedică eşirea lăstarilor. Deasemeni să facem repede la loc muşuroaiele stricate de ploile repezi, să nu rămână viţa descoperită, căci se usucă. —

Pe la începutul lui Iunie, cercetăm muşuroaiele din cari încă nu au eşit lăstarii. Pentru aceasta umblăm cu *mare băgare de seamă, să nu atingem lăstarii ce se găsesc în muşuroaiele, căci se rup fiind precă fragezi* ; de aceea muşuroaiele se desfac începând a da deoparte ţărâna pe delături. Lăstarii nu ies din muşuroiu fie pentrucă au fost mâncaţi de vermi roşii, sau cenuşii, sau de furnici ; în acest din urmă caz se împrăştie şi se stârpesc furnicile ; fie pentrucă vreun bulgăraş de pământ sau altă piedică au stânjenit ieşirea lor, în care caz acesta creşte sucit şi îndreptat într'o direcţie greşită ; noi trebuie să îndepărtăm piedica şi să îndreptăm lăstarul uşor în direcţia ce dorim să se dezvolte ; în urmă

facem la loc mușuroiul de țărână. Se mai poate întâmplă, ca lăstarul să nu iasă, când mușuroiul de țărână este prea gros deasupra capului altoiului; atunci se mai micșorează. Alte ori vițele au pierit roase de vermi albi, când aceștia nu s'au adunat la desfundarea terenului. Foarte rar se întâmplă să piară vița din alte pricini, când s'au ales firele cu grijă și s'au răsadit cu băgare de seamă.

Când lăstarii au frunze cam de mărimea unei piese de 5 lei, vițele trebuec stropite ca și în școală, cu saramură de piatră vânăță și lapte de var, pregătită prtn topirea unui kgr. piatră vânăță în 100 litri apă, la care se adaogă amestecând mereu cu harag curat — atât lapte de var strecurat prin sită deasă, până când zeama ia culoarea albastră ca fața cerului senin, iar o hârtioară albă preparată cu *fenol-ftaleim* prinde a se înroși, sau o hârtioară roșietică, preparată cu turnesol, se înălbăstrește, când le muiem în salamura (zisă și *zamă bordeleză*).

Vitele se stropese cu saramură, pregătită ca mai sus, de 2—5 ori pe vară, după cum e și timpul mai uscăcios, sau mai ploios; mai ales după ploi recezi și calde sau după o grindină, trebue aplicat stropitul pentru a împedea *mana* (*perenospora viticola*, mildeu) să atace vițele tinere, ceace ar oprî dezvoltarea lor și ne-ar da o plantație slabă. Dacă în partea locului este boala viei numită *oïdium* (făinoșarea frunzelor), atunci e bine, ca după cel dintâi stropit cu saramură cuprică, să se improaște vițele cu floare de pucioasă.

Cu puțin înainte de Sf. Petru se desface mușuroaele cu băgare de seamă, cum am arătat mai sus, umblând la ele numai pe timp mai răcoros, nu când arde soarele prea tare,

și dezvoltăm vița până din jos de altoiu, pentru a tăia cu un cuțitaș, sau cu anume foarfece zise *pentru copeit*, rădăcinuțele cari au dat din altoiu și să suprimăm lăstarii ce se poate să fi dat din port-altoiu; această operație se cheamă *copeire* și trebuie să o facem în toți anii cât trăește vița altoită; căci deși sunt lipiți bine altoiul de port-altoiu, fiecare caută a se despărți de celălalt ca să trăiască osebit; altoiul caută tot timpul să sloboadă rădăcini — de aceea nu trebuie răsădită vița cu linia de altoire sub fața pământului, — iar portaltoiul să dea lăstari.

Un bun viticultor trebuie stăruitor să impede despărțirea aceasta dintre altoiu și port-altoiu silindu-le să trăiască împreună până vor muri de bătrânețe.

După copeit se face la loc mușuroiul, dar mai mic, având grijă să fie acoperită linia de altoire și partea albă a lăstarilor, și se leagă larg lăstarii de harag.

Cu acest prilej se rup lăstarii creșeuți de prișos, lăsându-se numai unul, care e mai bine dezvoltat, cel mult doi, dacă au crescut în formă de furcă. Când altoiul are prea multe, sau prea mari, rădăcini, pentru ca vița să nu sufere prin tăierea lor, ciupim vârful lăstarului.

După Sf. Măria Mare, adică la sfârșitul lui August se copecesc din nou vițele; numai că de astădată nu se mai face la loc mușuroiul; se lasă vițele desfăcute până sub linia altoiului, pentru ca soarele să coacă bine lemnul. Cu acest prilej se ciupesc vârfulurile tuturor lăstarilor, pentru a opri creșterea lor, în scop de a se dezvolta mai bine ochii dela bază, singurii de cari avem nevoie.

Osebit de aceste îngrijiri, pământul tarlalei trebuie ținut curat de burueni și afânat, nu bă-

tătorit, prin săparea de 2—3 ori în timpul verii.

În general e bine să nu mai semănăm nimic printre vițe ; totuși se poate trage un folos însemnat, dacă răsădim arpagic, curechiu (varză), ardei, sfeclă, pătlăgele roșii, sau fasole oloagă ; însă la o depărtare de 75 cm. de vițe. Nici într'un caz nu se vor planta legume, sau cereale, cari ar face umbră vițelor, cum ar fi cartofi, perumb, fasole de harag ș. a.

Toamna, după cea dintâi brumă, se face cu sapa mușuroiu de țărână în jurul fiecărei vițe, pentru a le apăra de gerul iernii. Să avem grija să nu tragem frunze sau buruene peste ochii de jos ai lăstarului, căci ar putea aduce înegrirea și pierderea ochilor.

VI INGRIJIREA IN ANUL AL 2-LEA

Cum s'a desprimăvărat și s'a svântat bineșor pământul, desfacem mușuroaiele făcute de cu toamnă și tăem lăstarul la doi ochi, sau dacă am lăsat doi lăstari, păstrăm numai câte

un ochiu la fiecare; în urmă facem un mușuroiu mic, numai cât să acopere de două degete capătul lăstarului cu țărână. Acest mușuroiu apără vița de uscăciunea vânturilor de primăvară și se păstrează numai până la începutul lui Iunie, când — după Sf. Impărați — lăstarii tineri fiind creșuți destul de puternic, se desfac mușuroaiele până la un deget sub linia altoiului și se copcesc de rădăcini numai unde lăstarii au crescut cu întârziere, așa că au baza încă albă, se mai țin acoperiți cu puțină țărână, până aproape de Sf. Petru, când se desvălesc și aceștia. Totodată se leagă

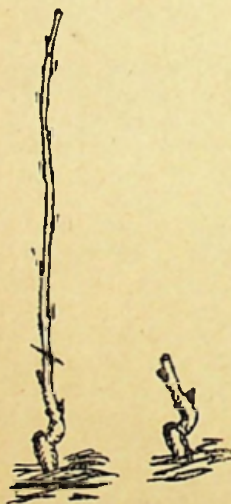

Fig. 7.

lăstarii de harag și nu se lasă decât doi lăstari.

Primăvara, când tăem lăstarii la doi ochi se schimbă haragii mici dela vițe, înlocuindu-se cu alții puternici, căci vor avea de sprijinit împotriva vânturilor vițe lungi și de peste 2 m. Pentru cei dintâi, 3—4 ani e bine să ne servim chiar de pari, fie de stejar despicat, fie de plop, salcâm, sau iavă ; de asemeni sunt buni, căci nu putrezesc curând, haragii groși de brad de sihlă. E bine ca haragii să fie pârliti pe o lungime de două palme, tocmai pe locul unde vor fi la fața pământului ; căci cărbunele de pe lemn apără parul împotriva putrezirii.

Tot primăvara, când tăem lăstarii, vedem cari sunt lipsurile produse prin peirea vițelor, și tot atunci trebuie să le și înlocuim prin alte vițe de acelaș soi, cât mai puternice, dacă se poate să fie de doi ani, ca să poată crește deopotrivă cu celelalte.

De aceea e bine când răsădim vițe să avem mai multe decât ne trebuie, pentru a avea de unde alege pe acele bune, fie pentru a rămânea un număr de vițe bune, pe cari le punem în școală, ca să avem la îndemână pentru înlocuit lipsurile. Lipsurile se pot înlocui și toamna, după cea dintâi brumă, dacă pământul nu e înghețat.

E bine, când răsădim lipsuri, să punem peste pământul ce am călcat pe rădăcini, un pumn de gunoiu bine putrezit, care să ajute plantei a se dezvolta mai repede ; gunoiul să vină în atingere cu rădăcinile, căci le înegrește. Numai în anii al doilea și al treilea sfătuim a se înlocui lipsurile : mai târziu e muncă zadarnică, vițele răsădite în locul lipsurilor se prind ușor, dar tânjesc și cel mult, după un an de sădire, pier.

Primăvara se sapă bine plantația, pentru ca

aerul, lumina și căldura să străbată mai ușor în pământ. De asemeni tarlăua se va prăși de 2—3 ori, de îndată ce buruiana s'a dezvoltat prea mult. Și în anul al doilea și chiar al treilea se pot semăna prin mijlocul rândurilor de viță unele legume ce nu aduc umbră ca fasole oloagă, ciapă, curechiu (varză), sfeclă.

Către sfârșitul lui Mai se face cel dintâi stropit cu zeamă bordoleză 1%, urmată de alte 2 sau 3 stropituri cu zeamă 2%, cam la 2—4 săptămâni distanță una de alta.

Pe măsură ce lăstarii crește tot se leagă mai sus pe harag; iar când au crescut aproape de 2 m., se ciupesc vârfurile pentru a opri creșterea și a da puțință ochilor de jos să se coacă. Toamna, după cea dintâi brumă, se mușuruese bine vițele, pentru a le apăra de gerul iernii.

La sfârșitul anului al doilea s'ar putea lăsa, ici, colo, la vițele mai bine dezvoltate, câte o coardă mică cu 5—6 ochi, pentru a da rod în al treilea an; dar e mai înțelept să așteptăm încă un an, căci dacă vița nu e destul de dezvoltată, acest prim rod poate aduce slăbirea viței și ruina plantației. Să nu uităm că „lăcomia pierde... via“.

VII

INGRIJIRILE IN ANUL AL 3-LEA

Primăvara se dezvelesc vițele și se taie la doi ochi, acoperindu-se cu puțină țărână ; deosemeni se înlocuiesc lipsurile cași la începutul celui de al doilea an. Prin Iunie, după cel dintâi stropit și după prăluirea cu floare de puțioasă, se dezvelesc vițele până la un deget sub altoiu, se copcesc de rădăcinile date din altoiu, se suprimă lăstarii de prisos lăsându-se numai 2 sau 3, cei mai bine desvoltați și depărtați între ei, cari se și leagă cu rafia de par. O grijă nouă trebuie să avem, și anume dacă lăstarii dau *subțiori*, adică rămurele, acestea trebuie rupte, însă nu chiar de lângă lăstarul principal, ca nu cumva să pornească ochiul dela subțioară, care trebuie să dea lăstari purtători de rod în anul următor. Pe la mijlocul lui Iulie, când vegetația începe a se oprî, tunden cu foarfecele vârfurile corzilor, cam la 2 m. dela bază, pentru a oprî creșterea și pentru a ajuta la dezvoltarea ochilor și la coacerea lemnului corzilor.

Sapa, prășila, stropitul și legatul corzilor se fac cu aceiași îngrijire și la vreme, cași în anul al doilea.

Toamna, după cea dintâi brumă, vom face cea dintâi tăere în scop de a pune tânăra vie pe rod în cel de al 4-lea an. În acest scop sfătuim să se facă tăerea zisă *mixtă*, adică cu *cepi*

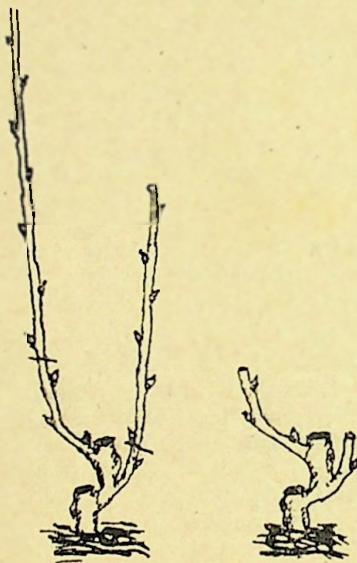

Fig. 8.

și *coarde pentru rod*, căci această tăere asigură și rodul și înnoirea viței prin coarde date din cepi. La sfârșitul celui de al treilea an trebuie să ne mulțumim numai cu o coardă, foarte rar două, și numai dela vițele puternice, pe când cele slabe trebuiesc lăsate peste iarnă cu coardele întregi, pentru a se tăia primăvara la doi ochi. Cepii, unul sau doi de fiecare viță, se lasă din coardele mai puternice și mai de pos; pe când coarda de rod se lasă din coarda mai de

sus și i-se lasă 5—6 ochi pentru soiurile cu tăere scurtă (fig. 8) 6—7 ochi pentru acele că tăere mijlocie și 8—9 ochi pentru vițele cari cer tăere lungă.

După tăere vița se îngroapă acoperindu-se bine cu pământ, după ce am îndoit cu îngrijire și cu băgare de seamă coarda, pentru a nu se rupe.

Acum putem zice, că după trei ani de străduință și de așteptare, via este întemeiată. De acum trebuie în fiecare an o îngrijire chibzuită pentru a o păstra câți mai mulți ani.

CUPRINSUL :

	<u>Pag.</u>
Cum se întemciază o vie	3
Cum se pregătește vița de plantat	5
Școala de vițe	9
Pregătirea locului de răsădit	13
Ingrijirea în anul întâi	22
Ingrijirea în anul al 2-lea	26
Ingrijirea în anul al 3-lea	29

BIBL. FAC. AGRICULT.
INV. NR. 5197 19 75

CĂTRE CITITORI

Singura publicație de popularizare a științei este biblioteca „Cunoștințe Folositoare“, ce apare săptămânal câte un număr sub conducerea D-lui I. Simionescu, profesor universitar și membru al Academiei Române.

„Cartea Românească“, dând la lumină această bibliotecă scrisă pe înțelesul tuturor, a umplut un mare gol în publicistica noastră atât de lipsită, până la apariția bibliotecii „Cunoștințe Folositoare“ de orice lucrări de popularizare a științei.

Fiecare din cele patru serii, în care apar „Cunoștințe Folositoare“, cuprinde lucrări cu o anumită natură de cunoștințe, după cum se poate vedea din lista numerelor apărute:

Seria A. „Știința pentru toți“.

- No. 1. I. Simionescu, *Cum era omul primitiv*, adică ce înfățișare avea omul în zorii vieții lui.
- „ 2. I. Simionescu, *Viața omului primitiv* adică obiceiurile de hrană, locuință, vânătoare ale aceluiaș strămoș al tuturor.
- „ 3. I. Simionescu, *Gazurile naturale*, adică descrierea bogățiilor de acest fel cu care ne-a dăruit natura.
- „ 4. T. A. Bădărău, *Albinele* sau minunata viață a harnicelor făpturi care strâng pentru noi ceară și miere din potirul fiecărei flori.
- „ 5. Dr. Căhănescu, *Diabetu, îngrășarea îngâlbănarea*, trei dintre bolile cele mai dese, dar cele mai nebagate în seamă.
- „ 6. C. V. Gheorghiu, *Raze vizibile și invisibile*, sau puterea ce ne-o trimete soarele.
- „ 7. Dr. I. Gheorghiu, *Viața microbilor*, ființele mici care nu lasă în pace viața omului, din care pricină trebuie să-le cunoaștem, ca să ne putem apăra de ele.
- „ 8. T. A. Bădărău, *Furmele*, sau despre tovarășele albinelor în hârnicie, chibzuintă și gospodărie.
- „ 9. I. Simionescu, *Viața plantelor*, din care se vede cât de trebuitor este să cunoaștem nevoile acestor ființe pe seama căroră trăim.
- „ 10. C. Moțaș, *Pasteur*, o privire generală asupra întregii activități a marelui om de știință.

Seria B. „Sfaturi pentru gospodari“.

- No. 1. C. S. Moțaș, *Îngrijirea păsărilor*, Dacă s'ar socoti câtă pagubă se aduc gospodinelor prin moartea păsărilor de curte, această cărțuie n'ar lipsi din nici o casă de gospodar.
- „ 2. Preot C. Dron, *Despre tovarășii*, ca leac împotriva speculei și a scumpetei.
- „ 3. Dr. I. Gheorghiu, *Despre Scarlatină*, și alte boli care omoară pe copii, se dau sfaturi folositoare în această cărțuie.
- „ 4. C. Gheorghiu, *Livada de sămburi*, cum poate să-și facă fiecare gospodar.
- „ 5. M. Lupescu, *În jurul casei*, sunt acareturi, cum să ți le orânduiești te învață cărțuția aceasta.

- No. 6. Casa de *I. Simionescu*, omului e bucuria și mulțumirea lui cum s'o faci și cum s'o ții, te învață cărțulia.
- „ 7. Morcovul și alte legume de *P. Roziade*, sau cum să le cultivi ca să culegi mult pe pământ puțin.
- „ 8. Sifilisul și oftica de *Dr. E. Gheorghiu*, sunt cele două boli care rod sănătatea celor în vârstă ca și a copiilor. Cum să te feresti de ele și cum să te lecuiești îți spune cartea.
- „ 9. Temeial îmbunătățirii viilor de *Th. Chițoi*, sta în cunoașterea și îngrijirea lor.
- „ 10. Votul obșteșc de *A. Gorovei*, e acum dreptul tuturor. Cum să-l îndeplinești te învață această cărțulie.
- „ 11. Creșterea porcilor de *A. Oescu*, e și ușoară, dar și grea. Boli sunt multe. Cărțulia îți arată leacurile și îngrijirile de dat.
- „ 12. Viermii de mătasa de *T. A. Bădărău*, sunt o bogăție de care nu ținem seamă. Cum să-i creștem și să-i îngrijim se spune în această cărțulie.

Seria C. „Din lumea largă“.

- No. 1. Ucraina de *G. Năstase*, este țara din spre răsăritul nostru.
- „ 2. Cehoslovacia de *I. Simionescu*, este țara tot vecină nouă, care a dovedit încheierea ei prin muncă și hărnicie.
- „ 3. Munții apuseni de *M. David*, ne sunt scumpi. În ținutul lor trăesc Motii vestiți.
- „ 4. Finlanda de *I. Simionescu*, este o țară minunată, căci oamenii au făcut minuni de muncă.
- „ 5. Bucovina de *I. Simionescu*, «vesele grădină», este descrisă cu tot ce are.
- „ 6. Basarabia de *G. Năstase*, care a stat atâta vreme sub ruși, ne era puțin cunoscută deși dragă. E datoria fiecăruia să citească această cărțulie.
- „ 7. Dobrogea de *C. Brătescu*, Bulgarii zic că e a lor; cât neadevăr ține această spusă, se poate vedea din cărțulia pomenită.
- „ 8. În spre polul sud de *I. Simionescu*, Muncă și jertfă omenească ce s'au cheltuit pentru a cunoaște această parte de pământ, se vede aici.

Seria D. „Știință aplicată“.

- No. 1. Fabricarea săpunului de *A. Schorr*, este ușoară. Fiecare gospodină poate să o săvârșească. Cum? Cărțulia îi arată.
- No. 2. Motorul Diesel de *Ing. Casseti*, este astăzi întrebuințat pretutindeni.
- No. 3. Industria Parfumului de *E. Severin*.
- No. 4-5. Aerul lichid de *Ilie Matei*.
- No. 6. Industria azotului de *L. Caton*.

Toate aceste cărțulii se pot strânge și în volume, fiind paginate în acest scop. Se pot face și abonamente. Pentru 25 de numere se plătește înainte numai 45 lei în loc de 50, primindu-se broșurele acasă, cum apar.

I. Ollu